

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a személyesen eljáró felperesnek a Magyar Államkincstár alperes ellen fogyatékosági támogatás tárgyában hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Békés Megyei Bíróság 2008. június 9. napján kelt 6.K.23.017/2008/9. számú jogerős ítélete ellen az alperes által 11. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Békés Megyei Bíróság 6.K.23.017/2008/9. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, és a felperes keresetét elutasítja.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes 2007. január 18. napján fogyatékosági támogatás iránti igényt terjesztett elő.

A Magyar Államkincstár Dél-alföldi Regionális Igazgatósága a 2007. április 13. napján kelt 04/000039/2007. számú határozatával a fogyatékosági támogatás iránti igényt elutasította.

A határozat indokolása szerint szakvélemény beszerzésére került sor az Országos Orvosszakértői Intézet Szakértői Bizottságától. E szakvélemény szerint a felperes nem minősül mozgásszervi fogyatékosnak, így a támogatásra való jogosultság jogszabályi feltételei hiányoznak.

A felperes fellebbezett a határozat ellen, amelynek elbírálása során az alperes a 2007. szeptember 12. napján kelt F.4365/2007. számú másodfokú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

A felperes keresetében az alperesi határozatok felülvizsgálatát és megváltoztatását, támogatás iránti igényének teljesítését kérte.

A megyei bíróság a felperes keresetét alaposnak értékelte, és az alperes F.4365/2007. számú határozatát - az elsőfokú határozatra is

kiterjedően - hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú közigazgatási szervet új eljárásra kötelezte.

Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy a perben orvos-szakértői bizonyítást rendelt el, a Szegedi Tudományegyetem Szentgyörgyi Albert Klinikai Központi Igazságügyi Orvostani Intézet orvos-szakértői véleményét szerezte be. Az ebben foglaltak alapján ismertetette a felperesnél megállapított megbetegedések és kóros állapotok mibenlétét, valamint azt, hogy a szakvélemény megállapította, hogy a felperes lábujj-csonkolás utáni állapota, az ezzel összefüggő kétoldali lábfej-deformitás - amit a sok idegbántalom miatt érzészavar súlyosbít - összességében olyan állapot, ami megfelel a rendelet I. számú mellékletének 6. pontjában szereplő követelménynek.

A szakvélemény szerint a felperesnél az is megállapítható, hogy önellátásában, közlekedésében korlátozott, hiszen nagyobb távolságok (több száz méter) önálló megtételére nem képes, és nagy fizikai erőfeszítést igénylő háztartási munkát, beszerzést sem tud maga ellátni. Ugyanakkor a szakértői vélemény hivatkozott arra, hogy a felperes esetében nem véleményezhető a 141/2000. /VIII. 9./ Kormányrendelet /a továbbiakban: R./ 2. és 3. §-ában meghatározott önálló életvitelre való képtelenség, és önkiszolgálási képessége sem hiányzik.

A felperes állapota végleges, abban javulás nem várható, de az állapot romlása az alapbetegsége természetéből következően valószínű.

Hivatkozott a megyei bíróság a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény /a továbbiakban: Fot./ 23. § /1/ bekezdés e/ pontjában, valamint az R. I. számú mellékletének 5. és 6. pontjában, 2. § /1/-/2/ bekezdésében és 3. §-ában foglaltakra.

Rögzítette, hogy a beszerzett orvos-szakértői vélemény értelmében a felperesnek - a jogszabály szerinti - mozgásszervi fogyatékosága fennáll.

A szakértői vélemény megállapított azt is, hogy a felperes állapota véglegesnek tekinthető.

A megyei bíróság - a szakértői véleménnyel egyezően - megállapította, hogy a felperesnek az önkiszolgálási képessége a jogszabály szerinti értelemben nem hiányzik.

Az önálló életvitelre való képtelenség fennállása tekintetében azonban a megyei bíróság a szakértői véleménnyel ellentétes álláspontra helyezkedett, éppen a szakértői vélemény azon megállapításai alapján, miszerint a felperes önellátásában és közlekedésében korlátozott, mivel nagyobb távolságok megtételére önállóan nem képes, és nagyobb fizikai erőfeszítést igénylő háztartási munkákat, valamint bevásárlást nem képes maga ellátni.

A megyei bíróság a szakértői véleményt annak orvos-szakértői megállapításai tekintetében elfogadta, az abból levont jogi következtetést a fentiekben említett részében mellőzte, és a szakértői vélemény orvos-szakértői megállapításai alapján arra az álláspontra helyezkedett, hogy a felperes esetében fennállnak a fogyatékosági támogatás feltételei, végleges mozgásszervi fogyatékoságára tekintettel, valamint arra, hogy önálló életvitelre nem képes.

Mindezek alapján az alperesi határozatot - az elsőfokú határozatra is kiterjedően - hatályon kívül helyezte, és az első fokon eljáró szervet új eljárásra kötelezte.

Előírta, hogy a perben beszerzett szakértői véleményre figyelemmel, annak felhasználásával kell meghoznia az első fokon eljáró közigazgatási szervnek a döntését, a bírósági ítéletben tett kiegészítéssel, miszerint a támogatás folyósításának feltételei fennállnak.

A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezését és a kereset elutasítását kérte.

Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet sérti a Fot. 23. § /1/ bekezdését, valamint az R. I. számú mellékletének 5. és 6. pontjában foglaltakat, továbbá a Fot. 23/C. /1/ bekezdését, 23/D. § /1/ bekezdését és az R. 8. § /4/ bekezdését.

Kifejtette, hogy a fogyatékosági támogatás iránti kérelem elbírálása két lépésben történik. Első lépésként az igénylő egészségi állapotát kell minősíteni a súlyos fogyatékoság szempontjai szerint, második lépésként lehet dönteni a támogatás megállapításáról, vagy a kérelem elutasításáról.

A súlyos fogyatékoság minősítése szakkérdés, a jogszabály szerint az ORSZSZI véleményét kell beszerezni, és a véleményt az ORSZSZI a jogszabályban meghatározott nyomtatványon adja meg.

A nyomtatvány B. pontjában a fogyatékoságot, C. pontjában az önálló életvitelre való képességet vagy annak hiányát, a D. pontban pedig a minősítést kell megadni, a minősítésnek tehát része, egyik elengedhetetlen feltétele az önálló életvitelre való képességről adott orvosi vélemény is.

Az alperes hatásköre a fogyatékosági támogatással kapcsolatos eljárásokban a támogatás megállapítására terjed ki, míg az ORSZSZI hatásköre a súlyos fogyatékoság minősítésére.

Amennyiben a szakértői vélemény hiányos, aggályos, ellentmondó, annak kiegészítését, felülvizsgálatát lehet kérni; egyébként a hatóság a szakértő véleményéhez kötve van, és azt - vagy annak egy részét - nem bírálhatja felül.

Az alperes megítélése szerint kirívóan jogellenes értelmezés történt akkor, amikor a megyei bíróság a szakkérdés egyik részében a szakvéleménnyel ellentétesen maga döntött. A fogyatékoság fennállása mellett annak súlyossága is orvos-szakmai kérdés, a

betegség jellegéből, stádiumából kell meghatározni, hogy a fogyatékoság eredményez-e önálló életvitelre képtelenséget, vagy sem.

Ezért dönt ebben a kérdésben a Fot. szerint kötelező jelleggel a szakértő, nem pedig az igényelbíráló szerv.

Az alperes álláspontja szerint a perben beszerzett igazságügyi orvos-szakértői vélemény világos, ellentmondást nem tartalmaz, és annak alapján az állapítható meg, hogy a közigazgatási határozat jogszerű.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme tartalmilag a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

A felperes hivatkozott arra, hogy egészségi állapota azóta is tovább romlott.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § /1/ bekezdésének megfelelően tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem alapos.

A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint a megyei bíróság megfelelő alapossággal feltárta és rögzítette ítéletének indokolásában az ügyben irányadó tényállást, abból azonban - az ide vonatkozó jogszabályi rendelkezések részben téves értelmezésével - nem helytálló jogi következtetést vont le.

Elsődlegesen kiemeli a Legfelsőbb Bíróság, hogy közigazgatási perben a Pp. 339. § /1/ bekezdése értelmében a bíróság kizárólag a keresettel támadott közigazgatási határozatok jogszerűségét vizsgálhatja felül.

A Fot. 23. § /1/ bekezdés e/ pontja pontosan meghatározza a fogyatékosági támogatásra való jogosultság feltételeit.

A felperes esetében a kérelem elutasításának oka az volt, hogy ezen feltételek közül az önálló életvitelre való képesség hiánya nem áll fenn, mivel az R. I. számú mellékletének 5. és 6. pontjában felsorolt kritériumok nem teljesülnek.

Az alperesi hatóságok e megállapításukat az első- és a másodfokú eljárásban kirendelt, egybehangzó ORSZSZI orvosi bizottságok szakvéleményére alapozták.

Hangsúlyozza a Legfelsőbb Bíróság, hogy a perben kirendelt Igazságügyi Orvostani Intézet orvos-szakértői véleménye is ezen feltétel - „az önálló életvitelre nem képes, vagy mások állandó segítségére szorul” - tekintetében a közigazgatási eljárás során beszerzett orvos-szakértői véleményekkel teljes mértékben összhangban álló megállapításokat tett; így a megyei bíróságnak sem oka, sem jogszabályi lehetősége nem volt arra, hogy

felülbírálja az orvos-szakértői véleményekben elfoglalt szakmai álláspontot, és - attól eltérő következtetést levonva - a felperes önálló életvitelre való képtelenségét állapítsa meg. Ez ellentétben állt a Pp-nek a szakértői bizonyításra vonatkozó szabályaival (Pp. 177. §).

A perben kirendelt szakértő a 2008. április 27-én kelt szakvéleményében egyértelműen rögzítette, hogy a felperes esetében nem véleményezhető az R. 2. és 3. §-ában meghatározott önálló életvitelre való képtelenség, és önkiszolgálási képessége sem hiányzik.

A szakértő abban is állást foglalt, hogy a korábban eljáró orvos-szakértői bizottságok véleményével egyetért.

A szakértői vélemények között tehát ellentmondás nem állt fenn, egyértelműen állást foglaltak tekintetben, hogy a fogyatékosági támogatást igénylő felperes nem súlyosan fogyatékos.

Kétségtelen, hogy a felperes mozgáskorlátozott, ezen korlátozottsága azonban - az orvosi véleményekből kitűnően - nem érte el azt a fokot, amelynek alapján súlyosan fogyatékosnak minősült volna.

Egyetértett a Legfelsőbb Bíróság az alperesnek azon felülvizsgálati kérelmében foglalt érvelésével, miszerint a súlyosan fogyatékos állapot megállapítása az Országos Rehabilitációs és Szociális Szakértői Intézet illetékes szakértői bizottságának feladata, a Fot. 23/C. § /1/ bekezdése értelmében, míg a fogyatékosági támogatás megállapítása a Magyar Államkincstár elsőfokú hatóságának hatáskörébe tartozik - a Fot. 23/B. § /1/ bekezdése szerint.

Amennyiben a súlyosan fogyatékos állapot a szakértői intézet részéről nem kerül megállapításra, nincs jogszabályi alapja a fogyatékosági támogatás megállapításának sem.

Kiemeli a Legfelsőbb Bíróság, hogy a Fot-ban és az R-ben pontosan rögzített feltételrendszerből és eljárási rendből következően csakis az ott meghatározott esetekben állapítható meg a fogyatékosági támogatás. Tekintettel arra, hogy a súlyosan fogyatékos állapot megállapítása az Országos Rehabilitációs és Szociális Szakértői Intézet illetékes szakértői bizottságának a feladata, így a megyei bíróságnak nem volt arra jogszabályi felhatalmazása, hogy felülmérlegelje az orvos-szakértői véleményekben foglaltakat, és - azoknak nagy részét elfogadva, az önálló életvitelre való alkalmasság tekintetében eltérő álláspontra helyezkedve - a felperes támogatásra való jogosultságát megállapítsa.

Orvos-szakértői kérdésről lévén szó - amelyben történő állásfoglalásra a törvény orvos-szakértői intézetet jelöl ki -, nincs lehetősége a bíróságnak arra, hogy a szakvéleményben foglaltakat kiragadottan és önkényesen, részben eltérően értékelje.

Minderre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat megsértette, ezért azt a Pp. 275. § /4/ bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és a felperes alaptalan keresetét a Pp. 339. § /1/ bekezdése értelmében elutasította.

Megjegyzi a Legfelsőbb Bíróság, hogy a felperes állapotrosszabbodása esetén újabb eljárást indíthat a fogyatékosági támogatás megállapítása érdekében, az alperes elsőfokú szervénél.

A felülvizsgálati eljárásban az alperes perköltséget nem igényelt, ezért arról a Legfelsőbb Bíróságnak rendelkeznie nem kellett.

A felülvizsgálati eljárás a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 23/D. § /5/ bekezdése alapján illetékmentes.

Budapest, 2009. április 1.

Dr. Buzinkay Zoltán sk. tanácselnök, Dr. Fekete Ildikó sk. előadó bíró, Dr. Kárpáti Zoltán sk. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő